

ברכות לו

משה שווערד

1. ספר ספתי חכמים

נושאי כליו עיי"ט: הסך שמן של תרומה משלם הקרן ומשלם החומש.
ואע"ג דכתיב כי "יאכל קדש, אפ"ה מחייב אסיכה, דסיכה זכלל שתי,
דכתיב ותצור כמים בקרבו וכשמן בעלמותיו, ושתי זכלל אכילה, ואין זו
דרשה גמור, רק אסמכת' היא, אלא לענין תשלומי חומש, כח זיד חכמים
לחייבו לשלם (תוס' יו"ט תרומות פ"ו ו"א), והיינו טעמ' דאינו מצדך
אסיכה: ומשלם החומש. היינו שהחלק החמישית יהי' תוס' על הקרן

2. תוי"ט על מסכת תרומות פרק ו משנה א

ואחד הסך - כתב הר"ב דכתיב ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו. ובמשנה ד פרק ט דשבת מפורש דאסמכתא היא והכי נמי הכא לענין תשלומים הכח ביד חכמים לחייב תשלומים מה שאין כן לענין כרת דהתם. ודרשא דלא יחללו את קדשי בני ישראל (ויקרא כב) להביא הסך שכתב הרמב"ם כתבו התוס' בפרק בנות כותים דף לב דג"כ אסמכתא בעלמא:

3. רש"י מסכת ברכות דף לה עמוד ב

אזוקי מזיק - לגופיה, [1] ואין זו אכילה שטעונה ברכה, דגבי ברכה ואכלת כתיב.

4. רמב"ם הלכות ברכות פרק ח הלכה ב

הסוחט פירות והוציא מהן משקין מברך עליהן בתחלה שהכל ולבסוף בורא נפשות, חוץ מן הענבים והזיתים שעל היין הוא מברך בורא פרי הגפן ולבסוף ברכה אחת מעין שלש, ועל השמן בתחלה הוא מברך בורא פרי העץ, במה דברים אמורים שהיה חושש בגרונו ושתה מן השמן עם מי השלקות וכיוצא בהן שהרי נהנה בשתייתו, [2] אבל אם שתה השמן לבדו או שלא היה חושש בגרונו מברך עליו שהכל, שהרי לא נהנה בטעם השמן.

5. כסף משנה הלכות ברכות פרק ח

ומ"ש שאם שתה השמן לבדו שמברך שהכל. תימה דכיון דאזוקי מזיק אין לברך עליו וכן פירש"י וכך כתב הר"ף ז"ל ואי שתי ליה משתא אזוקי מזיק ליה ולא מברך עליה וכבר תמה עליו הטור בסימן ר"כ /ר"ב. ורבינו מפרש שלא אמרו אי דשתי ליה אזוקי מזיק אלא לאפוקי מה שאמרו שיברך עליו בורא פרי העץ אבל כיון דאע"ג דאזוקי מזיק נהנה הוא מברך [שהכל]:

6. שו"ע אורח חיים - סימן רב

(ד) שמן זית, אם שתאו כמות שהוא אינו מברך עליו כלל, משום דאזוקי מזיק ליה; ואם אכלו עם פת, אינו מברך עליה דפת עיקר ומברך על העיקר ופותר את הטפילה; ואם שתאו מעורב עם מי סלק"א (הנקרא אניגרון). שאז אינו מזיק אדרבא הוא מועיל לגרון אם הוא חושש בגרונו, הוה ליה שמן עיקר ומברך עליו: בפה"ע; ואם אינו מתכוין לרפואה אלא לאכילה, הוי ליה אניגרון עיקר ואינו מברך אלא על האניגרון (שהכל):

7. תוספות מסכת ברכות דף לו עמוד א

לא יערענו - [1] פירש"י להשהותו וא"ת א"כ לפלוג וליתני בדידה מאי איריא ע"י אניגרון אפילו בעיניה שרי לבלעו לאלתר דהא אינו אסור אלא לערער דהיינו להשהותו ע"כ [2] פי' הר"י לא יערענו אפי' בבליעה בלא שהייה שכל שתייה שאינה אלא לרפואה קרי ליה ערעור ואפי' כשבולעו והיינו טעמא דמתסר משום דקא מוכחא מילתא דלרפואה קא מכוין א"נ יש ליישב פירוש רש"י לא יערענו להשהותו אבל נותן הוא לתוך אניגרון ואפילו להשהותו או בולעו בעיניה בלא שהייה.

8. תוספות מסכת ברכות דף לו עמוד א

כיון דאית ליה הנאה מיניה בעי ברוכי - ונראין הדברים דאם אדם שותה משקין אם המשקין רעים לשתות דלית ליה הנאה מיניה לא בעי ברוכי ואי אית ליה הנאה מיניה בלא הרפואה בעי ברוכי.

9. תוספות מסכת ברכות דף לו עמוד א

קמחא דחיטי - נראה דלא מיירי בקמחא ממש דאם כן לא שייכא ביה ברכה דבורא פרי האדמה אלא מיירי בקמחא שקורין אישקלא"טיר או בקמחא שעושין משבולת שועל שמייבשין בתנור.

10. ספר מגדים חדשים

י"א שהציא הערוך הוא רבינו האי גאון, שכן הציא בשיטה מקובצת נכחונות (יד ח), שכתב רבינו האי גאון ז"ל שיננא דהוה א"ל שמואל לרב יהודה, לשונו בלשון ארמי ששינו גדולות שכל מי שהוא גדול השייכים קרו ליה שיננא, ויש שדורשים אותו ששמעתיה חריפין כחך שנון, ולא דמי דהכין הוה אלא מיחוייא מילתא דרב יהודה רבן שינייה כמשמעו ע"כ.

אמר ליה שמואל לרב יהודה שיננא. כן נמצא עוד בהרבה מקומות שקרא שמואל לרב יהודה "שיננא", כמו שז"ל הגרי"פ עה"ג כאן. ורש"י לא פירש כלום בזה. וזכרון (ע' שן ד') כתב, פי' מחודד בתלמוד מלשון סך שנון, וי"א גדול השייכים. וז"ל מלאכי (אות תרכה) כתב, דהך

ויש להעיר מזה למה שדן בשו"ת תורה לשמה (סימן תכא), אם מותר לקרוא לאדם שחוטמו גדול בעל החוטם, והציא ללמוד מהא דשמואל קרא לרב יהודה שיננא על שם שהיו שינוי גדולות. ומסיק דהכל תלוי לפי העת והזמן ולפי דעתן של בני אדם אם דרכן להקפיד על זה, ובהא דשמואל י"ל דזומן ההוא לא היה דרכן של בני אדם להקפיד על זה דלא היה נחשב להם דבר זה לגנות ע"ש. ולפי מש"כ בספר מנחת יהודה הג"ל, בלא"ה אין ראיה מעוזדא דשמואל.

11. מהר"ץ חיות מסכת ברכות דף לו עמוד א

גמרא אע"ג דקלס"י לרב יהודה הלכתא כוותי' דשמואל. נ"ב הטעם מפני דקי"ל (פסחים פ"ד ע"א) גבי גידין שסופם להקשות דבתר בסוף אזלינן ואף ר' יוחנן חזר בזה לר"ל ע"ש. וא"כ כאן דיהיה מתקשה לבסוף כעץ ואינו ראוי לאכילה לכן מברך שהכל:

12. פני יהושע מסכת ברכות דף לו עמוד א

בגמרא אמר רב יהודה אמר רב צלף של ערלה בחוצה לארץ כו'. ופי' רש"י ערלה בחוצה לארץ מדברי סופרים היא עכ"ל נראה דסוגיא דשמעתין הכריחו לפרש כן מדאמרינן בסמוך אבל גבי ערלה דבארץ מדאורייתא כו' משמע דבחו"ל לא הוי אלא מדרבנן וה"נ משמע מדאמרינן כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל ומקשינן נמי דנעביד כב"ש דמקילי טפי כו' מכל זה משמע לרש"י דכולהו אמוראי דהכא סברי כשמואל בסוף פרק קמא דקידושין [ל"ח ע"ב] דאמר דהא דתנינן ערלה בחו"ל הלכה היינו הלכות מדינה אמנם כן הרמב"ם

ז"ל (בפ"י מהל' מאכלות אסורות ה"י) פסק להדיא דערלה הלכה למשה מסיני והיינו כעולא אמר רבי יוחנן דבסוף פרק קמא דקידושין [שם] קיי"ל כרבי יוחנן לגבי רב ושמואל, אלא דאכתי קשיא לי על שיטת הרמב"ם ז"ל מהאי עובדא דמר בר רב אשי ורבינא דבסמוך דמשמע מדבריהם להדיא דסבירא להו נמי דערלה בחוצה לארץ מדרבנן וקיי"ל בכל דוכתא דהלכה כבתראי ומר בר רב אשי ורבינא בתראי הוו. והנראה לענ"ד בזה אבאר בסמוך ומתוך זה יש לי לדקדק בלשון הבית יוסף שכתב בטור יו"ד בהלכות ערלה [סי' רצ"ד אות ג'] דהא דקיי"ל בערלה הלכה כדברי המיקל היינו משום דהוי מדברי סופרים ולא שת לבו לדקדק בדברי הרמב"ם ז"ל דאע"ג דס"ל הלכה למשה מסיני אפ"ה פסק בכמה דוכתין כדברי המיקל כמו שאבאר:

13. פני יהושע מסכת ברכות דף לו עמוד א

לכך נראה לי לפרש בענין אחר דהא דמקשה רבינא ונעבד מר כב"ש היינו משום דהוה משמע ליה לרבינא דהא דמר בר רב אשי זרק את האביונות וקאכל קפריסין קאי לגמרי כשיטתיה דרב דאמר דוקא בחו"ל ולא בארץ ישראל והיינו על כרחך משום דתרווייהו ס"ל ערלה בחו"ל הלכות מדינה דלכאורה מוכח הכי **מדזרקו את האביונות ומשמע שהשליכום במקום הפקר וקשה אמאי הא קיי"ל דערלה שריפה בעי דבמתניתין שילהי תמורה [ל"ג ע"ב] קחשיב לערלה בהדי נשרפין אלא על כרחך דשאני חוצה לארץ כיון דאינה אלא הלכות מדינה מנהג בעלמא לא בעי שריפה ושרי להשליכום במקום הפקר ולא חיישינן נמי לתקלה שמא ימצאם ישראל ויאכלום** דאפילו לכתחלה מותר לעשות ספק זה להאכילם לאחר כדאיתא בקידושין [ל"ט ע"א] כדאמר לוי לשמואל ספק לי ואנא איכול ואם כן מקשה ליה שפיר ונעבד מר כב"ש כיון דסבירא לך דהלכות מדינה הוא ובהא מהדר ליה מר בר רב אשי דלאו משום דסבירא ליה הלכות מדינה עביד הכי אלא דבאמת סובר דהלכה למשה מסיני הוא ואפ"ה קפריסין שרי אפילו בארץ ישראל מכל שכן בחו"ל משום דר"ע לגבי ר"א עבדינן כוותיה וכוותו בזה דעבדינן כוותיה בכל דוכתא דקיי"ל הלכה כר"ע מחבירי ואפ"ה בחו"ל מותר לזרוק את האביונות ולא חיישינן שמא ימצאם אחר ויאכלם כיון דהלכה זו כך נאמרה דודאי אסור ספיקא מותר ונהי דלמ"ד הלכה למשה מסיני נראה שאסור לעשות ספק זה לכתחילה כמו שנראה ג"כ מלשון הכסף משנה שם מ"מ נראה דהיינו דוקא לעשות כן בידיים בענין שיודע שאותו אחר יאכלום בודאי משא"כ הכא דאינו אלא חששא בעלמא שמא ימצאם אחר איכא למימר שפיר בחו"ל לא חיישינן כן נראה לי נכון ובסמוך אפרש עוד בענין אחר בזה:

14. ספר מנחת חינוך - מצוה רמו - אות טו

ולכאורה ערלה בחוץ לארץ ג"כ מהנשרפין דמאי שנא, אך ראיתי בפני יהושע ברכות ל"ו ע"א סוגיא דצלף [ד"ה מאי דעתך] דדעתו דערלת חוץ לארץ אינה בשריפה, והביא ראיה דזורק את האביונות ולא שורפם עי"ש, אך הוא כתב אליבא דמאן דאמר ערלה בחוץ לארץ הלכות מדינה, עי"ש. ולי נראה דאף למאן דאמר הלכה למשה מסיני, מ"מ כיון דכל הנשרפין צריך קרא לרבוויי שישרפו ובלא זה הוי מן הנקברין, עיין תמורה שם ובתוס' ד"ה הנשרפין, דנעשית מצותו, א"כ בשלמא בארץ ישראל דמבואר בתורה איסורו ויש היקש לכלאי הכרם או במה מצינו הוי בשריפה, אבל בחוץ לארץ דאינו מבואר בקרא רק הלכה למשה מסיני, א"כ מהיכא תיתי, כיון שלא גילו חז"ל דהלכה היא בשריפה מהיכא תיתי דטעונה שריפה, והוי דינו ככל איסורי הנאה דעלמא, אחר כך מצאתי כן בכפות תמרים סוכה שם [ל"ד ע"ב ד"ה של ערלה], עי"ש.

15. צל"ח מסכת ברכות דף לו עמוד א

גבי מעשר אילן דבארץ גופה מדרבנן. רש"י פי' דלא חייבה תורה אלא דגן תירוש ויצהר וכו'. ובאמת זו היא שיטת רש"י ותוס' [ראש השנה י"ב ע"ב ד"ה התבואה] והראב"ד [הלכות מעשר שני פ"א ה"ג] דכל מעשר פירות הם רק מדרבנן, ואמנם שיטת הרמב"ם דכל מעשר פירות הם מן התורה כמבואר בדבריו בפ"ב מהל' תרומות [הלכה ו']. ולדבריו צריך לפרש מה שאמרו כאן דבארץ גופה מדרבנן, היינו בזמן הזה. ולפי זה מפורש בגמרא דמעשר בזה"ז הוא מדרבנן כמו תרומהו] ואנן חזינן לרבינו הגדול דלא ברירא ליה כל כך אם מעשר דינו כתרומה לענין זה, שהרי בסוף פ"א מהל' תרומות כתב, התרומה בזמן הזה וכו' ואפי' בימי עזרא אינה מן התורה וכו' שאין לך תרומה של תורה וכו' ובזמן שכל יושביה עליה וכו', וכן יראה לי שהוא הדין במעשרות שאין חייבים בזמן הזה אלא מדבריהם כתרומה, עכ"ל הרמב"ם. הרי שבמעשרות תלה הדבר ביראה לי, מכלל שלא מצא הדבר מפורש בגמרא. וקשה הרי לשיטתו הוא מפורש כאן.

16. ספר בעקבי הצאן [ע' הג]

על דברי הטועה, דהנה יסוד הך כללא דשמואל, דהלכה כדברי המיקל באבל, דומה לאידך כללא (ברכות לו א) דכל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל; וביאר הר"ן בסוף פ"ק דקדושין (דף ט"ו ע"ב בדפי הרי"ף), דהיינו עפ"י ההללמ"מ, דספקא מותר, ודאה אסור, וכל שום ספק בעולם הוי בכלל הך דספקא מותר, אפילו בספק הקרוב לוודאי, שאינו כדאי להתיר במקום אחר. ונה"נ צ"ל בהך כללא דהלכה כדברי המיקל באבל, דילפינן ל"י מקרא, דאפילו לדעות הסוכרים דאבלות יום ראשון דאורייתא, מכ"מ אמרינן ב"י דהלכה כדברי המיקל באבל, וכמש"כ התוס' להדיא בערוכין (מו א), ד"ה אמר שמואל. [ועי' תשר' משכנות יעקב סוף חלק יו"ד מש"כ בזה.]

17. ספר בעקבי הצאן [ע' נח]

בקידושין (לט.) א"ל לוי לשמואל, אריוך ספק לי ואנא איכול, רב אויא ורבה בר רב חנן מספקו ספוקי להדדי, דספק ערלה בחו"ל הוי היתר גמור, וממילא אין בזה משום לפני עור. וכ"כ הג"ר אלחנן הי"ד (בדגל התורה) לענין ספק ממזר, דמותר לסדר קידושין לזוג, אף שאני יודע שהאחד ממזר והשני כשר, דהואיל והם אינם יודעים — הוי היתר גמור, ואין בזה משום לפני עור. והנה הר"ן על הרי"ף (לקידושין שם) כתב דה"ט נמי דכל המיקל בארץ הלכה כמותו בחו"ל (ברכות לו.), דאף במח' של יחיד נגד רבים נמי מיקרי עכ"פ ספק כלדהו, ובהכי סגי להתיר. ולכאורה כן צ"ל פ נמי לענין אבלות, דקיי"ל (מו"ק כ.) כל מקום שאתה מוצא יחיד מיקל ורבים מחמירים וכו', דהלכה כדברי המיקל באבל, דבכל ספק אבלות אזלינן לקולא, בין בספק במציאות ובין בספיקא דדינא, ודומיא דערלה — דבין בספק במציאות ובין בספיקא דדינא אזלינן לקולא.

18. שו"ת חוות יאיר סימן צד

ב"ש במקום ב"ה אינה משנה. [1] י"מ שר"ל אם ב"ש מקילין וב"ה מחמירין ואינם מסתם משניות הנזכרין בעדיות אינה משנה ר"ל צריך לשבש המשנה ולגרוס בהיפך ע' תי"ט בפרק כל הבשר מ"א ובנדה פ"ד מ"ג גם ריש גדה ורפ"ג דיבמות ומ"מ ברובא דרובא מקומות שנזכר זה בש"ס א"א לפרש כן ואין להאריך רק ארשום קצת מראה מקום ע' ברכות ל"ו ע"ב ופ"ק דביצה י"א ופ"ק דיבמות ט' ע"א ובפי' רש"י שבת קל"ה ע"א ובתוס' עירובין ע"ב ע"ב וחגיגה ו' ע"א. וברי"ף ר"פ הוזהב ופרק מי שמת דמרום מוכח [2] **דר"ל אינה משנה דדברי ב"ש בטלים לגמרי כאלו לא נזכרו וגרע משאר פלוגתת' דתנאי והטעם ג"ל מפני דב"ה רובא בצירוף הסכמת הבת קול** כמ"ש תוס' גבי תנורו של עכנאי ע"ש ודו"ק.

19. ספר גנת אגוז [ע' קפו]

<p>3) ובתורת משל על נקודה זו הזכיר רבנו את דברי הגמ' בערובין (יג:) דאלו ואלו דברי אלוקים חיים. דאף דקיי"ל (ברכות לו:) דב"ש במקום ב"ה אינה משנה, ואף בשעה"ד אין לסמוך על דעתם, ולא חשיב אפילו כספק כלדהו להקל עליו בערלה בחו"ל וכו' ונעמשי"כ בזה בס' בעקבי הצאן (עמ' רנ"ט), מכ"מ, הלומד שיטות ב"ש בודאי מקיים בזה מצות ת"ת, וכמה סוגיות יש בש"ס שהאריכו בהם בכאור שי' ב"ש שדבריהם שפיר מהווים "חפצא של תורה", אף שאין הענין נוגע לחובת הגברא כל עיקר. עמשי"כ בס' נפש הרב (עמ' פ"א), ובמסורה (חוברת ה', עמ' י"א), ובשיעורי רבנו למס' שבת בסוגיא דחנוכה על הגמ' דשאל איך ויגדך.</p>	<p>ושמעתי מכב' מו"ר הגרי"ד סאלאוויטשיק ז"ל שיש מקום גדול לדון בקולא זו ולומר, דאף <u>דחובת הגברא לקיים הדינים דרבנן אינה אלא מדרבנן, ואשר בגלל כן קיי"ל שיש לפעמים אפשרות להקל בספיקא דרבנן, מכ"מ עצם ההלכות שחידשו החכמים מהוות חלק — עצמי מהחפצא של התושבע"פ — מדאורייתא², והלומד כל אותן ההלכות דרבנן י"ל שמקיים בזה מ"ע דאורייתא דת"ת, ושפיר י"ל שהמלמד — דינו כמלמד הלכות דאורייתא, ואסור לו ליטול שכר עבור זה, יותר מאשר שכר בטלה. עכת"ד.³</u></p>
--	--

20. ספר שפתי חכמים

דף ר"ו ע"ב גמרי' ר' עקיב' צמקוס ר' אליעזר עזדין כותי' ונ"ס צמקוס צ"ה אינה משנה. ואין להקשות א"כ נאמר דצ"ה ס"ל ללף אין כלאים זכרם, אלא ויין אילן הוא, א"כ נשמע דאף הקפריסין אסורין בערלה, והאיך אכיל מר זר ר' אשי הקפריסין, י"ל נאסר דר' עקיב' מיקל, וכל המיקל צארץ הלכה כמותו צמ"ל. ודע דרמז"ס פ"ה מה' כלאים ה"כ וכן צמ"ע רל"ו סט"ו, כתבו הללף ויין אילן הוא לכל דבר, ואפ"ה כתבו יור"ד רל"ד ס"ג צמ"ל האציונות חייבים בערלה, והתנורות והקפריסין פטורין, וצ"ה האציונות והתנורות והקפריסין חייבי' בערלה, וי"ל דניח' נפי' דצרי הע"ז רל"ג סק"ג, דמטוס חומר' דא"י חשנין הכל כפירי, וצמ"ל בערלה דרבנן, לא חשנין כפרי אלא האציונות שהן עיקר הפרי עיי"ס: **ותיפוק**

21. תוספות מסכת ברכות דף לו עמוד ב

אין קוצצין אילנות בשביעית - וא"ת בלא שביעית נמי תיפוק ליה דאסור משום לא תשחית את עצה (דברים כ) וי"ל דלא טעין קבא דלא שייך ביה לא תשחית כדאיתא פ' לא יחפור (ב"ב דף כו.) אי נמי איירי דמעולה בדמים לעשות ממנה קורות דאז לא שייך לא תשחית ומיהו משום איסורא דשביעית איכא לאכלה ולא לסחורה ולא להפסד.

22. ספר טורי זהב על יו"ד - סימן קטזו:

עוד אחר מצינו שאסרו חז"ל מפני הסכנה שלא לקוץ אילן העושה פירות דאיתא בפרק החובל (דף נ"א) אמר רב האי דיקלא דטעון קבא אסור למקצציה ואמר רב חנינא לא שכיב שיבחת ברי אלא דקץ תאנה בלא זימנא

ואמרינן התם דרב חסדא חזי לדקל דקאי ביני גופני א"ל לשמעיה זיל עקרינהו פירוש שעושין היזיקא ביניקת הארץ לגפנים והם חשוכים יותר וכתב הרא"ש שם וכן אם היה צריך למקומו מותר עכ"ל ומזה התרתי לאחד שהיה לו קרקע עם אילנות לקוץ האילנות אע"פ שיש בהם פירות כדי לבנות בית דירה עליה ותמהתי שבטור לא הביא דין זה בשום מקום מן קציצת האילן הנ"ל רק בסמ"ג סי' רכ"ט הביאו:

23. משנה למלך על איסורי מזבח פרק ז

ולא הבנתי קושיא זו דמאי דאסר משום לא תשחית אינו אלא לקצץ האילן עצמו משרשן אבל לקצץ ענפים ותרות לא ידעתי היכא רמיזא איסור זה והכא לא היו כורתים כי אם הענפים ברם שרשוהי בארעא שבוקו (א"ה עיין בפ"ו מהלכות מלכים דין י').

24. בית הבחירה (מאירי) מסכת ברכות דף לו עמוד ב

... ובשאר ימות השנה מיהא מותר אע"פ שיש בו דין בל תשחית ודוקא כגון שהוא מעולה בעציו יותר מפירותיו או שאין קוצץ אלא ענפיו:

25. הערות הגרי"ש אלישיב מסכת ברכות דף לו עמוד ב

"ומדלגבי ערלה לאו פירא נינהו לגבי ברכות נמי לאו פירא נינהו". לשון זה המובא בגמ' נחלקו בו הראשונים. וי"א שהוא מהוספת הבה"ג. ומ"מ הדברים צריכים תירוץ. וכבר תמהו הראשונים מה ענין ערלה לברכות הרי בערלה לא הקלו אלא מטעם ספק שבתו"ל לקולא אזלינן, אך לענין ברכה אין חילוק בין ארץ ישראל לחו"ל. וכבר הבאנו למעלה (בע"א) דברי הגר"א באורך, שכתב שהכרעה שהכריעו לגבי ערלה שייך נמי בארץ ישראל, והכריעו כר"ע מטעם ודאי ולא משום ספק, וע"ש שתיריך לפי"ז קושיית הראשונים.

26. תוספות מסכת ברכות דף לו עמוד ב

ברטיבא - כגון ליטוארי"ו בלעז מברכין עליה בורא פרי האדמה אבל יבישתא לא מברכין עליה וכן הלכה בזנגבילא שקורין זינו"ז ברו בלעז וכן קל"ו של גרופל"י שאין רגילים לאכול [אלא] ברטיבא כגון בליטוארי"ו אין מברכין עליהם כלל ביבשתא אבל עץ של קנמון שקורין קניל"א מברכין עליו בורא פרי האדמה מפני שרגילין לאכולו ביובש וגם הוא גדל על הארץ כמו קנים ועל צוקר"ו מברכין [1] בורא פרי העץ כי יערי עם דבשי (שיר ה) זה צוקר"ו ואגוז שקורין מושקד"א מברכין בורא פרי העץ שגם נוהגין לאכול אותו ביובש.

27. רמב"ם יד החזקה הלכות ברכות פרק ח

(ה) הקנים המתוקים שסוחטין אותן ומבשלין מימיהן עד שיקפא וידמה למלח [2] כל הגאונים אומרים שמברכין עליו בורא פרי האדמה ומקצתם אמרו בורא פרי העץ וכן אמרו שהמוצץ אותם קנים מברך בורא פרי האדמה [3] ואני אומר שאין זה פרי ואין מברכין עליו אלא שהכל שלא יהיה דבש אלו הקנים שנשתנה על ידי אור גדול מדבש תמרים שלא נשתנה על ידי האור ומברכין עליו שהכל:

28. שו"ע אורח חיים - סימן רב

(טו) על הסוקא"ר מברך שהכל וכן המוצץ קנים מתוקות שהכל:

29. ספר בניהו בן יהודע על ברכות דף לו/ב

להביא עץ שטעם עזו ופריו שוין, ואיזה זה הפלפלין. נראה לי בס"ד מה שנעשה מין אחד בעולם כך כי אמרו רבותינו ז"ל הקב"ה גזר תחלה שתוציא הארץ כל האילנות טעם העץ וטעם הפרי שוין, אך הארץ שינתה רצון קונה ולא הוציאה טעם העץ שוה לפרי, והסיבה שנכשלה הארץ בדבר זה לשנות רצון הבורא, מפני שעתידי אדם לחטוא ואינו ראוי שימצא טעם העץ כטעם הפרי, וידוע גם כן כי לעתיד אחר גמר התיקון יחזור הכל להיות כתחילת המחשבה, וגם בענין זה גם כן תוציא הארץ כל האילנות טעם העץ שוה לטעם הפרי כנודע, אך ודאי אין כל חדש תחת השמש, לכך נעשה דוגמה לזה הדבר בפלפלין, כדי שיתקיים דבר זה לעתיד בכל האלנות ולא יהיה דבר חדש, וכמו שכתוב בסוף כתובות על גלוסקאות וכלי מילת שתוציא הארץ לעתיד, שנעשה להם דוגמה מעיקרא דלא להוי חדש תחת השמש:

ובאופן אחר נראה לי בס"ד הטעם שהיה דבר זה במין אחד של עץ פרי, והתורה נמשלת לעץ. דכתיב [משלי ג' י"ח] עץ חיים היא, וכבר הבאתי לעיל הקדמה יקרה מן מהרח"ו ז"ל, שהקב"ה רצה ליתן לנו התורה בלוחות ראשונות באופן שהפשט והפנימיות שניהם רוחנים שהם מסוג אחד, וחטא אדה"ר גרם שיהיה פשט התורה גשמי ולא רוחני כמו הפנימיות, אך לעתיד נזכה לתורה זו שהפשט והפנימיות שויים מסוג אחד, ולכן לעתיד יהיו כל עצי האילנות טעמים כטעם הפרי, כנגד התורה שנזכה אליה לעתיד שהפשט והפנימיות רוחנים מסוג אחד, וקודם התיקון נעשה דמיון לזה במין אחד דוקא שהוא הפלפלין:

ובזה יובן בס"ד מה שכתוב בגמרא דיומא דף פ"ה ומגילה דף ז' והגיגה יו"ד משל על דבר מדברי תורה שהוא חביב ונחמד ביותר, היינו דאמרי אינשי טבא חדא פילפלתא חריפתא, ממלי ציני קרי, וצריך להבין למה דימו את מלתא יקירא דלית לה פרכא לפילפלא, ובזה שאמרנו יבא נכון כי הפלפלין טעם העץ כטעם הפרי, וזה רומז על התורה שנשיג לעתיד שהיא חביבה ויקרה ביותר, שהפשט והפנימיות שניהם רוחנים מסוג אחד, ולכך כל דבר החביב דלית לה פרכא מכנים אותו בשם פלפלתא, ועוד נראה לי בס"ד לומר טעם שמדמין דברי תורה לפלפלין, כי בגמרא משני הא ביבשתא הא ברטיבא, דפלפלין יבשים אין ראויים לאכילה אבל רטובים ראויים, וכן אמרו רבותינו ז"ל על דברי תורה לעולם יהיו בעיניך כחדשים וכאלו היום קבלום מסיני, ועל ידי כך תקיים אצל האדם, ולכן מדמי דברי תורה לפלפלין שהם טובים החדשים דוקא מה שאין כן הישנים, אי נמי נראה לי בס"ד דאמרו רבותינו ז"ל אל"ף חכמה אל"ף בינה, ומקשים תרתי למה לי, ומתרצים אל"ף חכמה בעד חלק הנסתר, ואל"ף בינה כנגד חלק הנגלה, והנה ב"פ אל"ף אל"ף המלוי לבדו הוא פל פל, לכן דברי תורה נרמזו בפלפלין שכל דבור נקרא פלפל: